

"Strupena" bomba v Nixonovi večerji ni eksplodirala

V laboratoriju niso našli nikakih sledov strupa v večerji podpredsednika Nixon.

SEATTLE. — Podpredsednik Nixon je pričel z nadaljevanjem svoje kampanje, ko je zvedel, da večerja, ki jo je imel v soboto zvečer, ni bila zastrupljena, kakor mu je nekdo telefonično omenil, da je.

Zdravniki in laboratorijski tehniki so prebrali v nedeljo deset ur v laboratoriju, kjer so preiskovali sestavine večerje, ki jo je naročil Nixon v soboto zvečer v Benjamin Franklin hotelu, preden je šel govorit na neki republikanski shod.

Laboratorijski znanstveniki so izjavili, da niso mogli najti v hrani nikakih sledov kakega strupa.

V soboto zvečer je neki neidentificiran človek telefoniral podpredsedniku v hotel, da je njegova večerja zastrupljena. — Ko je dobil večerjo, obstoječo iz sirovega vložka (sendviča), jagod, sladoleda in čaja, so jo odvezli agenti varnostne službe ter jo odnesli v laboratorij, nakar je bila pod nadzorstvom agentov tajne službe pripravljena druga večerja. Drugo jutro, preden je Nixon odpotoval v Denver, so mu pod nadzorstvom tajnih organov pripravili zajtrk.

Zamožana zadeva Sheppardove porote še vedno ni rešena

Obramba je zadovoljna z odstopom porotnika Manninga, če bo točasno razpuščena celotna porota.

CLEVELAND. — Sheppardov proces se je včeraj dopoldne nadaljeval z izbiro nadomestnih porotnikov. Porotnik James R. Manning (ki je bil pred 11 leti kaznovan zaradi prestopa proti javni morali), je sedel tiho in vidno nervozen na svojem sedišču.

Porotnik Manning je potem poprosil sodnika, da bi ga oprostil njegove dolžnosti pri tem procesu. Tozadevno prošnjo je naslovil na sodnika Manningov župnik, George R. Nauman, pastor evangelske luteranske cerkve sv. Luke.

Sodnik Blythin je izjavil, da ne bo ukrenil ničesar, dokler ta zadeva ne pride preden pred sodiščem.

Obramba pravi, da nima nič proti temu, če se oprosti in črta porotnika Manninga, če se istočasno razpusti celotna porota, kar je tožilstvo kratkoma lo odklonilo.

Zadušenje s plinom
SPRINGFIELD, O. — Zakonca Lowell H. Baldwin sta bila najdena mrtva v svojem stanovanju. Zadušil ju je plin, ki je uhaljal iz neke počene cevi.

Danes naletavanje snega in mrzlo. Prav tako ponoči.

Prihodnji predsednik?

ALVIN SILVERMAN, časnikar, ki ima v clevelandskem listu Plain Dealerju svojo posebno kolono, vprašuje, zakaj si governor Lausche sedaj tako trdo in vztrajno prizadeva da bi bil ponovno izvoljen, ko vendar ve kot vsakdo drugi, da bo izvoljen z ogromno večino glasov.

Silverman pravi dalje, da se je ta zagonetna zadeva zdaj izkristalizirala, in sicer pretekli torek v Cantonu, O. Ko je governor Lausche stal tam na stopnicah sodišča ter vlažnih oči zrl na ljudstvo pred seboj in na ameriško zastavo, ki je plapolala v rahli sapici, je godba višje šole ne-nadomada zaigrala himno "Hail to the Chief". (To je himna predsednika).

In bilo je očitno: — Frank J. Lausche v letošnjem letu 1954 ne kandidira za gubernerja države Ohio, za katerega bo italik z vso gotovostjo in z ogromno večino izvoljen! — On... kandidira za mesto na soncu — za mesto na vsenarodni glasovnici leta 1956.

Frank J. Lausche si gradi tako ogromno večino, da prihodnja demokratska narodna konvencija ne bo mogla prezreti moža, ki je ne samo starostna gubernijev, temveč tudi mož, ki ga ljudstvo tako rekoč soglasno izbere in ki je otrok-ljubjenček države Ohio, "Matere predsednikov."

Tako sodi omenjeni časnikar. Mi apeliramo na vse naše rojake brez izjeme, da mu danes odajajo svoj glas.

Novi grobovi

Pogreb Rev. Kocinskega
Glede pogreba umrlega Rev. Joseph P. Kocinski nam Grdinov pogrebni zavod naznanja: Truplo bo ležalo na mrtvaškem odru v privatni kapeli na 12023 Lakeshore Blvd. V sredo ob 3:15 popoldne bo prepeljano v St. John's katedralo, kjer bo ob štirih pogrebno opravilo. Truplo bo nato ležalo na mrtvaškem odru v katedrali, kjer ga bodo lahko ljudje prišli kropiti do 9. ure zvečer v sredo. Pogreb bo v četrtek zjutraj ob 10. z Requiem veliko mašo. Pokojnik bo pokopan na pokopališču Kalvarija.

Nick Voutos
V nedeljo je umrl v mestni bolnišnici Nick Voutos, 2252 Carnegie Ave. Zapuščica hčer Victorijo. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnega zavoda na E. 62. St. v sredo ob dveh popoldne.

Plešetov pogreb
Pokojni George Pleše bo pokopan v sredo ob dveh popoldne iz Mary A. Svetek pogrebnega zavoda na E. 152 St. — Pokojni je bil član Slovenske moške zveze št. 3.

Dom kongr. Benderja stražijo defektivi noč in dan

O onih, ki so podtekli dinamit v G. Benderjev avtomobil, ni doslej še nikakega sledu.

CLEVELAND. — Dom kongresnika George Benderja, ki kandidira za zveznega senatorja proti demokratu Burke-ju, je zdaj noč in dan pod stražo privatnih defektivov. (Kakor smo včeraj poročali, sta bili podtaknjeni v Benderjev avtomobil 2 palici dinamita, ki pa k sreči ni eksplodirala).

Bender je najel detektive znane Pinkerton's Detective ustanove, da stražijo njegovo družino in dom.

"KJE STOJI TITO?"

Clevelandski list "The Plain Dealer" od ponedeljka je objavil sledeči uredniški članek:

"V ohlapni diplomaciji, ki so jo igrale Združene države v Italijo in Jugoslavijo glede poravnave tržaškega vprašanja, so bili pozitivni kakor tudi negativni smotri.

Negativen smoter je bil vsebovan v tem, da se prepriča jugoslovanskemu maršalu Titu spolzitev nazaj v sovjetsko območje. Mi smo namreč tako uverjeni, da so Italijani trdno ob naši strani, da njihovo nezadovoljstvo ne šteje kot politični činitelj.

Pozitivni smoter pa je bil, da se zvari in vključe Jugoslavija v verigo zapadnoevropske obrambe.

Vprašanje Trsta je bilo rešeno. Ali so bili cilji doseženi?

Tito ni privedel svoje države nazaj v Kominformo, toda v zadnjih tednih je pričel kazati spravljivo zadržanje napram Sovjetiji, katero vodi do nekaj več kot zgolj do prijateljstva. Ti novi odnosi so očitni v sledečih korakih:

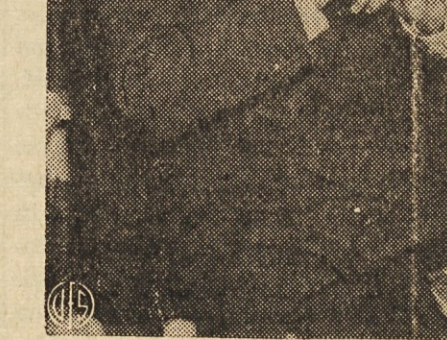
1. — Vzpostavljena je bila trgovina med obema deželama.
2. — Sovjetsko in satelitsko časopisje je ne samo prenehalo s svojimi strupenimi napadi na Tita, temveč je v zadnjem času pričelo celo objavljati njegove

govore s svojimi ugodnimi komentariji.
3. — Tito je pričel pridigati Zapadu, naj izrazi prednost novega spravljivega zadržanja, katerega vidi on, Tito, v Moskvi. Dal je tudi razumeti, da je pripravljen igrati vlogo posredovalca med Vzhodom in Zahodom.

Dasi ti koraki ne pomenijo Titove pridružitve sovjetskemu bloku — kar se verjetno ne bo zgodilo — preprečujejo Washingtonu, da bi mogel reči, da je njegova politika v polnem uspehu.

Na pozitivni strani pa ni bilo ničesar doseženega. Tito slej ko prej odklanja svojo pridružitve zapadni obrambi. Jugoslovanska vrzel v tej obrambi je še vedno odprta. Z zapadno obrambo je Tito povezan samo posredno ali indirektno po včlanjenju Jugoslavije v Balkanski pakt z Grčijo in Turčijo.

Te dni je bil v Beogradu H. E. Stassen, administrator za inozemske operacije, ki si je z obljubami večje ameriške pomoči prizadeval izvesti Tita tesneje k zapadni zvezi. To je vse prav dobro in lepo — za Tita, toda kaj dobe Združene države v povračilo? — Ali ni že skrajni čas, da se določi pogoje, pod katerimi bi tudi jugoslovanski diktator storil nekaj v zamejnih interesih?

SPET DOMA — General Christian de Castries, slavni branilec Dienbienfua v Indokini, se je vrnil iz vojnega ujetništva in prišel v Pariz. Na sliki ga vidimo v razgovoru z ženo.

Velika prometna nesreča v Zagrebu

LONDON. — Jugoslovanska tiskovna agencija Tanjug je sporočila, da je bilo 17 oseb ubitih in 35 ranjenih, ko je skočil s tira na nekem klancu v Zagrebu voz poulične železnice.

Pocenitev mleka

TOLEDO, O. — Družba Ohio Cloverleaf Dairy je pocenila mleko za 2 centa pri kvartu. — Kvart homogeniziranega mleka stane zdaj 20 centov.

Policija, ki preiskuje nameravani atentat na senatorja Benderja oz. na njegovo družino, ni odkrila nobenih sledov za onimi, ki so podtaknili dinamit v avtomobil.

UGIBANJA IN NAPOVEDI, KDO BO DANES ZMAGAL

Politični opazovalci položaja napovedujejo demokratom večino v zbornici poslancev. — Republikanci trdijo, da bodo obdržali večino v obeh zbornicah. — Naš list bo objavil jutri zjutraj kolikor mogoče točen in pregleden izid volitev.

PRINCETON, N. J. — Iz Gallupovega poizkusnega glasovanja je razvidno, da bodo demokrati izvojevali pri današnjih volitvah znatno število sedežev v zbornici poslancev.

V zadnjih dveh tednih se je začelo javno mnenje znatno nagibati na republikansko stran, toda ni dobilo onega zaleta, ki bi bi omogočil republikancem, da obdrže kontrolo nad zbornico poslancev.

Iz dosedanjega poizvedovanja in poizkusnega glasovanja je razvidno, da imajo demokrati 51,5 odstotka, republikanci pa 48,5 odstotkov glasov. Šest odstotkov vprašanih ljudi je še neodločenih.

WASHINGTON. — Republikanski glavni stan v Washingtonu napoveduje, da bo prihodnji senat obstojal iz 53 republikancev, 42 demokratov in enega neodvisneža.

Demokratski glavni stan pa pravi, da bo v senatu 50 demokratov, 45 republikancev in en neodvisnež.

Republikanci predvidevajo sedanjost zbornice poslancev z 224 republikanci, 210 demokrati in enim neodvisnežem. Demokrati pa napovedujejo, da bo v tej zbornici 226 demokratov, 208 republikancev in en neodvisnež.

Komunisti bodo kmalu prišli na dan z novo ulvaro, da pridobe delavstvo na svojo stran

Nova utvara se bo skotila v Varšavi, na koncilu Svetovne federacije strokovnih unij. — Komunisti bodo protestirali proti okrnjevanju pravic do stavk in proti krutemu izkoriščanju delavstva v zapadnih državah. . .

WILLIAM L. RYAN, analize zunanjih zadev, sporoča v "Pressu" med drugim sledeče: Tam v decembru enkrat bodo prišli komunisti na dan z novo utvaro v prizadevanju, da pridobe na svojo stran svetovno delovno ljudstvo.

Svetovna federacija strokovnih unij, ki je popolno in absolutno orodje moskovske propagande, bo vir njihove nove utvare. Seja njenega generalnega končila se bo vršila dne 9. dec. v Varšavi, gl. mestu komunistične Poljske.

"Listina delavskih pravic"
Ta federacija, ki pravi, da ima 88 milijonov članov, je naredila osnutek za "čarter ali listino pravic strokovnih unij". — Ta federacija pa vključuje v svoje vrste tako imenovane strokovne unije Sovjetske zveze in njenih satelitskih držav, kjer nimajo delavci sploh nikakih pravic.

Ta čarter pa ne bo za delavce komunističnih dežel, dasi si bo lastil pravico govoriti tudi za njihove pravice. V glavnem je usmerjen za delavska ljudstva Evrope, Latinske Amerike, Severne Afrike in Japonske.

Kdo protestira!
Ta čarter bo, n. pr. protestiral, da je v zapadnih državah okrnjena pravica do stavk, do čim v komunističnih državah sploh ni ne "cele" ne "okrnjene" pravice do stavk. Dalje bo protestiral proti de-

Pregled Associated Pressa

Pet glavnih političnih piscev gornje tiskovne agencije, ki so prepotovali več držav ter polagali svojo roko na žilo ljudstva, pa je sporočilo sledeča poglavitna dognanja:

"Predsednik Eisenhower in ostali republikanski agitatorji so po vsej priliki ob enajsti uri dali ljudstvu dokaj močno republikansko injekcijo, ki utegne uspeti.

"Toda ta injekcija morda ne bo dovolj močna, da bi premagala in zaustavila vodstvo demokratov v veliki bitki za kontrolo kongresa, katere izid bo odločen danes.

"V zadnjih dneh kampanje se je Eisenhowerju in njegovim oprodom posrečilo, da so bolje "prodali" ljudstvu ideje o miru in komunistični nevarnosti, kakor pa idejo, da je neobhodno potrebno, da dobi predsednik republikanski kongres. Demokrati še vedno zanjejo žetev zaradi vprašanja brezposelnosti in nizkih dohodkov farmerjev."

V koliko se bodo te napovedi uresničile, bomo videli jutri, ko bodo prešteti glasovi in se bo izvedelo za izid volitev. Naš list bo imel jutri zjutraj kolikor mogoče točno in obsežno tozadevno poročilo.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Razprodaja igrač — Materinski klub pri sv. Vidu ima v četrtek in petek po cerkveni pobožnosti razprodajo igrač v cerkveni dvorani.

Seja — Podružnica št. 14 SZZ ima nocoj ob navadni uri in v navadnih prostorih redno sejo.

Iz Jugoslavije sta se vrnila — Mr. in Mrs. Matthew Beros, lastnika znanega foto studia na St. Clair Ave., sta se vrnila z obiska v Jugoslaviji, kjer sta napravila okoli 3.000 čevljev barvnih filmskih posnetkov. Foto studio odpreta v soboto 6. nov.

Tretja obletnica — V sredo ob 8:15 bo v cerkvi Marije Vnebovzete sv. maša za pok. Antonijo Fidel v spomin 3. obletnice njene smrti.

Glasbena matica — Kostumi za opero Mignon so prišli. Pevci in pevke Glasbene matice, ki pri predstavi sodelujejo, naj jih pridejo pomeřit v studio Antona Šublja.

Redna seja — Nocoj ob 7:30 bo redna seja Društva sv. Vida št. 25 KSKJ.

Stiriindvajseta obletnica — V sredo ob 8:20 bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Mary Prijatelj v spomin 24. obletnice njene smrti.

Proslava petletnice — V sredo zvečer ob osmih bodo v D. Baker Health Center, — 1465 E. 55 St., praznovali petletnico prostega zdravstva. Vzgojnega delovanja omenjene ustanove v naselbini. Sporeda se bo udeležil tudi župan A. Celebreze, medtem ko bo Mr. Anton Grdina podelil otrokom nagrade za uspeh v posebnem tekmovanju. Na sporedu je tudi nekaj plesnih nastopov in pevskih točk.

NAJNOVEJŠE VESTI

VATIKAN. — Dočim je tisoče ljudi stalo odkritih glav in v svečanem molku, je papež Pij XII. včeraj kronal starodavno podobo Device Marije, "kraljice in gospodarice nebes in zemlje, kraljice in gospodarice človeštva." Ceremonija, ki se je vršila v baziliki sv. Petra in na odprtem trgu, je bila glavni dogodek Marijinega leta.

CLEVELAND. — Cleveland Electric Illuminating Co., je naznanila, da je spet restorirala električno energijo v sedem tisoč domovih, kjer je bila vsled potrganih žic prekinjena.

ASHTABULA, O. — Tučljaj je včeraj v neki hiši eksplodiral peč na plin, pri čemer so bili ubiti štirje otroci.

BEAVER FALLS, Pa. — Elijah Thompson, 23 let stari nezaposleni delavec, je priznal, da je s kamnom ubil 16-letno Helen Jean Bryant, dijakinjo high šole, katere golo truplo so našli pod listjem na kupu kamenja.

NEW YORK. — FBI agenti so včeraj aretirali Martho Stone, 44 let staro delavko v komunističnem podzemlju, odkoder je niso mogle spraviti tudi krize in tragedije v njeni lastni družini. Partija ji je bila več kot družina.

WASHINGTON. — Obrambni department naznanja, da bo postal general Maxwell D. Taylor poveljnik vseh ameriških kopnih sil v Orientu.

Slovenska pisarna 6116 Glass Ave., Cleveland, O. Telefon: EX 1-9717

Opozorilo: Slovenska pisarna bo ta teden odprta ob sledečih urah. V ponedeljek, torek, četrtek in petek od 5:30-7:30, v sredo od 10-12 in od 5:30-7:30, v soboto pa od 9-12 in od 2-7 zvečer.

Bodimo pri vsaki vožnji previdni in zmanjšujmo število žrtev!

ENTRAQUE, Italija. — Italijanski alpinci (vojaki) so našli včeraj v gorovju v bližini francoske meje trupla 15 ameriških letalcev od 21, ki so bili v letalu, katero je trenčilo te dni v gorovju na zemljo.

AMERIŠKA DOMOVINA
 1117 St. Clair Ave. Henderson 1-0628 Cleveland 3, Ohio
 Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and the first week in July
 General Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA
 Za Zed. države \$10.00 na leto; za pol leta \$6.00; za četrt leta \$4.00.
 Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$12.00 na leto. Za pol leta \$7.00, za tri mesece \$4.00.

SUBSCRIPTION RATES
 United States \$10.00 per year; \$6.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months.
 Canada and all other countries outside United States \$12.00 per year; \$7 for 6 months; \$4 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd, 1879.

83 No. 210 Tues., Nov. 2, 1954

Titova zunanja politika

Tito ima doma ravno sedaj zelo velike gospodarske težave, ki mu jih je povzročila inflacija njegovega dinarja. O tej inflaciji se malo sliši. V Jugoslaviji molčijo o njej, tako je zapovedano; zunanji svet pa se za dinar sploh ne briga, saj ga ne rabi in pri računih v zunanji trgovini sploh ne prizna. Inflacija se vleče po Jugoslaviji že dolgo časa, odkar so radi tega prenesli financiranje gospodarstva na Narodno banko. Narodna banka pa je precej suha, kar se kapitala tiče, in zato je morala začeti z povečanim tiskanjem denarja, da zamaši vsaj najnujnejše luknje v pomanjkanju kapitala.

Ostane torej samo še tuji kapital. Ta pa je postal oprezen; ve, da je jugoslovanska plačilna bilanca pasivna in da ni nobenega izgleda, da bi se to stanje popravilo. Ve, da je Jugoslavija tako zadolžena, da še tekočih obvez ne more več plačevati. Takemu dolžniku pa nihče ne posoja novega denarja. Z gospodarskimi razlogi ne more Tito utemeljiti nobene prošnje za nove kredite, ostanejo mu na razpolago samo še politični. Po vojski je namreč postalo običajno, da se da marsikatero "posojilo," ki ima samo tak videz, v resnici pa pomeni zgubljen denar, ki donese lahko samo kake politične koristi tistemu, ki ga je tvegal.

In za to bilko je sedaj Tito moral zagrabiti. Išče denar vsepovsod. Za zblizanjem z Rusijo ne tiči samo zavest komunistične skupnosti, v njem je skrito tudi nekaj upanja, da bi se morda z vzhoda vendarle dal stisniti kak kredit, ki bi vsaj trenutno pomagal Titu iz zadrege. Moralno je Tito do takega upanja več kot upravičen, saj so ga njegovi vzhodni bratje l. 1948 nabrisali za nekaj sto milijonov. Tito sam je priznal, da so ga nesli za kakih 400 milijonov dolarjev. Ako mu vzhod vrne vsaj nekaj tisoč izgub, bo Titu prav prišlo in obnovljena bratovščina bo tem bolj prisrčna.

Težja pa je stvar z zapadom. Od tam je Tito dobil dosti za svojčasni odpad od kominforme, vrnil je le nekaj malega, ostanek je poravnal s političnimi koncesijami: poravnal se je glede Trsta, pomiril se je z Grčijo, sklenil je malo obrambno zvezo s Turčijo in Grčijo. Zunanje političnih koncesij je pa sedaj zmanjkalo in treba si je torej izmisliti nekaj novega, kar bi se dalo vnovčiti. In Tito je začel z novo zunanje politično linijo. Najprej je začel zagovarjati svojevrstno nevtralnost, ki jo lahko vsak razume, kakor hoče. Nevtralcev je po celem svetu dosti; ti ne preiščujejo ravno preveč, kako si Tito zamišlja nevtralnost, dosti jim je, da je za nevtralnost, in simpatizirajo z njim.

Tito se je dalje vrgel na vabo za socialisti. Socialističnih strank je dosti po svetu, nekatere so zelo mogočne ne glede na to, ali so na vladi ali ne, druge pa naravnost vladajo v posameznih državah. Med ogromno večino socialistov si še ni pridobil dosti prijateljev, nekaj vplivnih socialističnih skupin in voditeljev pa vendar že simpatizira z njim.

Tito dalje hoče izkoristiti geslo o možnosti sožitja med svobodnim svetom in komunističnimi državami. Ideja sožitja ima povsod dosti pristašev, ker je zelo meglena in si pod njo lahko vsak predstavlja to, kar si želi. Takih pristašev je tudi v Ameriki dosti. Veseli jih, da je tudi Tito njihovega mnenja in ne pomislijo, da Tito to stvar razume po svoje in gotovo ne tako, kot si oni mislijo. Tito namreč razume pod sožitjem take odnose med komunisti in pristaši svobode, kjer bi bili svobodni ljudje pri miru, dočim bi komunisti rovarili podtalno naprej, kot so to delali doslej. "Slučajno" si sožitje predstavlja popolnoma ravno tako tudi Moskva. Vše to pa ne pomaga nič tistim, ki so za sožitje; njim je glavno, da je tudi Tito za to, in ga zato ne gledajo postrani.

Zadnje dni je Tito zaigral še na eno struno. Proglasil se je za najbolj skušenega in modrega komentatorja ruske politike in trdi, da je res, da so ravno sedaj Rusi za omiljenje mednarodne napetosti in da je treba to razpoloženje v komunističnem svetu izrabiti in priti vsaj do delnega sporazuma s Kremljem. Mnogo jih je po svetu, ki so prepričani, da je to res. Ako sedaj to trdi tudi Tito, ki je živel s komunisti v dobrih in slabih odnosih, potem mora biti že res, da so Rusi pripravljeni vsaj začasno malo odjenjati v mrzli vojni, in Tito je pridobil zopet nekaj simpatij pri lahkovernih celega sveta.

Tito se je s temi potezami kar dobro zapisal v svetovnem mnenju. Toda javno mnenje denarja ne posoja; to delajo vlade in kapitalisti! Ti pa vedo, da je Tito še pred kratkim na shodu blizu Celja povedal, da ostane tak komunist, kakor je bil, in ga ne bodo cenili samo po njegovih besedah o zunanji politiki. Tito to dobro ve, da mu zaenkrat njegove zunanje politične poteze ne bodo prinesle kaj prida kapitala, pa bo zadovoljen tudi z malim, tako hude so njegove gospodarske stiske. V Ameriki bo dobil samo nekaj od tega, kar mu je bilo obljubljeno že preje, menda okoli 30 milijonov dolarjev bančnega posojila. Pa še za to vsoto bo moral poslati v Washington Vukmanoviča, ki mu sedaj vodi gospodarstvo. Novih obljub in novega denarja na račun takih obljub pa najbrže ne bo, vsaj veter vleče tako.

BESEDA IZ NARODA

Našim padlim v spomin

"... in ti mi boš krvava tekla ..."

(Simon Gregorič: "Soči.")

"In ti mi boš krvava tekla ..." tako je prerokoval naš mli, nežni pesnik-slaveček, pred davnimi desetletji. Preroko je zapel kot videc, in se ni zmotil. Dvakrat že je od tedaj Soča — njegova in naša — valila v svojih deročih valovih kri, slovensko kri, kri onih naših mož in fantov, kri naših sotrpinov, ki jih nikdar pozabili ne bomo, ker jih pozabiti ne moremo!

Ai bo v bodočnosti Soča valila mirnejše, nekrvave valove? Ali je pesnikova prerokba izpolnjena in dopolnjena in njena grozeča vsebina izčrpana? Izčrpana za vselej? Ali so obljube državnikov v sosesčini Soče iskrene? Ali bodo njihova dejanja v bodočnosti taka, da bo Soča mogla poslej valiti svoje valove mirneje, brez bojazni, da bi se prerokba njenega pesnika še kedaj obnovila?

Toda ni moj namen, da bi za praznik, posvečen našim dragim pokojnim, razmišljal o bodoči politiki tam na Primorskem, tam ob Soči.

Raje bi posvetil par bridkih trenutkov spominu onih mojih vojnišev, ki so v dveh vojnah dali svoje življenje, da bi ta draga nam zemlja ostala naša, ostala slovenska, da bi" ... slovenski rod, ki biva po zemlji tod ... živel mirno in dostojno, kakor je bila večnostna zamisel Stvarnika, ki je ta rod postavil na to zemljo.

Da, tem svojim vojnim tovarišem, bi rad posvetil svoje misli! Njim bi jih rad posvetil, ki so v prvi vojni izgubili svoje življenje in počivajo na borni božji njivici tam, kjer so kraj imenuje Sredi polja.

Deset let je pravkar poteklo, odkar sem vas, dragi, poslednjič obiskal na tem bornem pokopališču. Zjokal sem se od bolesti zaradi strašne zapučenosti, ko sem uro poprej gledal sijaj in blesk bližnjega "sovražnikovega" pokopališča. "Sovražnikovega" pravim, kajti, ko je padli izdihali svojo dušo, ni bil več sovražnik in ni imel nobenega sovraštva več! Večnostno bratstvo je objelo obe duši!

Toda tisto pokopališče Sredi polja ni izražalo nikakršnega posmrtnega bratstva. Kako tudi, ko je bilo le pokopališče premaganca ...

In kakorv zasmeh so tam na sredi tega pokopališča zagrebli v drugi vojni nekega nemškega vojaka, ki je padel, kdo ve kje. Kot v zasmeh, pravim. Kajti sredi skoro 30 let starih zapučenih in neoskrbovanih polomljenih lesenih križev z zabrisanimi imeni, je bil postavljen nekakšen brez imena. Le, Hitlerjevi kljukasti križ se je bohotil na njem.

Nemara so se kosti tega padlega vendarle odpocile na tistem bornem pokopališču. Sredi polja, kjer počiva toliko naših slovenskih fantov iz prve vojne.

Naj vsem tem in vsem onim, ki počivajo kjerkoli po svetu, velja ta moj skromni spomin. Njihovi grobovi ob Soči, krvavi od izvirna pa od izliva, so kakor greb neznanega junaka, ki ga pa nihče ne počasti, niti z lučko, niti z vencem.

Pa tudi onih naših slovenskih fantov in mož, ki so v drugi vojni izgubili svoje življenje, bi se letos rad spomnil še s prav posebno mislijo.

Da bi obranili in ohranili svoj rod in njegove svetinje pred nebrzdano in poprej nepoznano podivjanostjo komunističnega zverstva, so se zbrali, zbrali prostovoljno, ne da bi jih prisilil kak zakon ali kaka oblast.

Zbrali so se in podredili duhu svojega vodstva. Bilo jih je na tisoče in tisoče resničnih junakov, ki se niso branili žrtvovati svojih življenj, da bi s to svojo žrtvijo rešili svoj narod. Vodila sta jih vera v Boga in zaupanje v zapadne zaveznike.

Naj kot simbol junaške predanosti vseh tistih, ki mučeni in izmučeni počivajo v kraških jamah, v kočevskih prepadih in vsepovsod širom slovenske zemlje imenujem poročnika Jakoša in njegovo mrtyo četo, ki sedaj že 10 let počiva tam na Črnem Vrhu nad Idrijo.

Zvest in poslušen svojim idealom se mladi domobranci poročnik s svojo četo ni branil iti na nevarno postojanko, ki leži v majhni kotlini, podobni globoki skledi, ki jo krog in krog obdaja gost hribovit gozd. Črni Vrh nad Idrijo je dvakrat pristno ime tega kraja, te Jakoševe postojanke, postojanke smrti.

Nemara on in njegovi niso poznali važnosti te postojanke. Vedeli so pa, da tam daleč onstran teh hribov leži dolina Soče, naš up in naš sen! In vedeli so tudi, da se tam daleč bližajo — počasi sicer, toda sigurno bližajo — zmagovite armade svobodoljubnih narodov, ki so svobodo obljubili tudi malim zatiranim in trpinčenim narodom.

In tako je ta svobode pričakujoča četa večer za večerom povzdigovala svoje proseče oči navpič v nebo, da bi Vsemogočni skrajšal čas neizmernega trpljenja. Da bi skoro že privedel rešitelje k Soči in bi tako bil rešen slovenski rod in dom.

Toda Vsemogočni je dopustil drugače.

V temni noči prvega septembra 1944 leta je nesrečni brat Kajin privedel svojo krvi željno četo na rob gozda in tam postavil minomete in topiče, ki so mu jih leto poprej podarili sovražniki našega rodu. In ob jutranji zori tistega dne je nesrečni Abelov brat iz svojega — tujčevega orožja bruhnil ogenj in smrt na hrabro Jakošovo četo. Napad je prišel iz neposredne bližine kakih 300 čevljev s tako silovitostjo, da je vas bila že prvi trenutek v požaru. Še preden se je Jakoš zavedel, kaj se je zgodilo, je ranjen obležal v gorečem šolskem poslopju. Zgorle je ob živem telesu! Večji del čete je bil pobit, nekaj nesrečnikov so ujeli komunistični partizani, le malokateri se je mogel rešiti iz te nesrečne postojanke smrti.

Tistega dne se je simbolično spet izpolnila strašna pesnikova beseda: "In ti mi boš krvava tekla ..."

Ne bom našteval imen naših fantov in imen 'krajev ob Soči, kjer so naši mučenički pod krvavo komunistično roko izgubljali nadebuda življenja. Tudi ne bom posebej spominjal na Kočevje in druge množične grobove slovenskih borcev za svobodo kot jo vsakdo uživa v Ameriki. Kakor Soča, je krvavo tekla tudi Sava, tudi Drava, tudi Mura. Vsa dežela je en sam velik grob, grob neznanega junaka.

Naj za praznik dragih pokojnih na njihovem grobu sije večna luč!

Koncert Mlad. pevskega zbora

Cleveland, O. — Letos poteka 20 let obstoja in dela Mladinskega pevskega zbora Slov. del. doma. Ta zbor je eden izmed sedmih, ki so v onem času delovali

in včasih tudi skupno nastopali. Zanimivo in veselo je bilo te zore poslušati. Peli so doma v Clevelandu, včasih pa so šli tudi po drugih slovenskih naselbinah buditi in ohranjati narodno slovensko misel.

Od teh mladih pevcev je narod dosti pričakoval. Upal je, da bodo slovensko pesem še dolgo gojili, pa so zbori drug za drugim umolkli.

Mladinski zbor Slov. del. doma je še živ in bo v nedeljo 7. novembra nastopil z lepim koncertnim sporedom. V začetku sporeda se bo zbor spomnil svojih pevskih bratcev — nekdanjih mladinskih zborov. Vsi člani omenjenih zborov so prav posebej vabljeni. Začetek koncerta ob 3:30 pop.

A. Tomsic.

Slovenska Koroška

Špital na Dravi

Po uradnih podatkih je bilo 10. 9. t. l. v špitalskem taborišču 982 oseb, od teh največ Slovencev, t. j. 325. Dalje je bilo na t. dan v njem še 112 Hrvatov, 17 Srbov, 64 Ukrajincev, 45 Rusov, 8 Poljakov, 3 Čehi, 14 Litvancev, in Letoncev, 152 "Volksdeutschi", 126 Madžarov, 2 Rumuna ter 50 brez državne pripadnosti; 59 jih je pripada še različnim drugim narodnostim.

V upravi taborišča so sedaj sami Nemci domačini. Taboriščni upravnik je neki Egger, bivši podpolkovnik v Hitlerjevi armadi, znan posebno po tem, da je med zadnjo vojsko z znanim polkovnikom Skorzenjem rešil z letalom iz ječe Mussolinija, za kar ga je Hitler odlikoval z najvišjim nemškim vojaškim odlikovanjem z železnim križcem z briljanti. Stanuje v Seebachu, koder bo pa imel kmalu svojo hišo, ki mu jo sedaj grade. Kot upravnik je znan kot stiskač, posebno pa bo ostal v spominu še kot German, ki bi rad kar čez noč vse taboriščanje ponemčil: v zasebnem občevanju pa ni napačen človek. Politično se je pridružil avstrijskim socialistom ter je bil zadnjič izvoljen v obč. odbor v Seebachu.

Angležev v Špitalu ni več. V našem poročilu stoji, da so "konec lanskega leta pravzaprav kar izginili." V obih vojašnicah, to je v tako imenovani "Jaegerkaserne" poleg taborišča kakor tudi v vojašnici ob Lieseri so odtlej nastanjeni avstrijski orožniki; v glavnem gre, za nas seveda zgolj samo na videz, za orožniško šolo in policijo, v resnici pa je to čisto navadno redno avstrijsko vojaštvo, ki ga avstrijska republika zaenkrat uradno še ne sme imeti. Kot mejaše vse te stvari Slovence seveda močno zanimajo, ker vemo še marsikaj, kar ni za v časopise.

Tisti naši rojaki, ki so bili nekoč zaposleni pri Angležih, imajo vsi delo saj v Avstriji letos skoro ni brezposelnih. Dela se na vseh koncih in krajih, posebnost na cestah in različnih javnih zgradbah. Nekaj naših je odšlo na delo celo na Predarlško, ker so tam boljše plače. Kar precej jih še vedno dela pri cesti na Veliki Klek (Grossglockner) od nosno na stavbah ob njej. Nekateri delajo tudi pri graditvi veelektarne Kaprun nad vasjo Kolbnitz. Delo je sicer naporno ter tudi včasih nevarno, toda zaslužek lep.

Letošnje leto pomeni konec slovenskega šolstva v taborišču, samo še otroški vrtec, toda od letošnje jeseni tudi tega ni več. Z oktobrom je bil v taborišču odprt enotni otroški vrtec za vse otroke, kar je "zasluga" taboriščnega upravnika Eggerja in taboriščne sestre Jakobove. Pouk in vzgoja je za otroke vseh narodnosti nemški. Slovenščina je ostala samo še v cerkvi. Nekaj sloven. staršev pošilja svoje otroke tudi v mestni otroški vrtec. Vseh sloven. otrok za vrtec je v taborišču nekaj nad 50.

K sodobnim svetovnim problemom

Amerika, pa tudi ves zahodni svet čaka napeto na izhod današnjih volitev. Od njihovega izida bo v marsičem zavisela bodočnost svobodnega sveta.

V Washingtonu se je mudil pretekli teden zahodnonemški kancler dr. Konrad Adenauer. Razgovarjal se je z državnim tajnikom John F. Dullesom in predsednikom D. Eisenhowerjem o bodočnosti Zahodne Evrope in o vlogi, ki jo bo v njej igrala Nemčija. Dr. Adenauer je ponovno izjavil, da sicer Nemci težje z vso silo za zedinjenjem svoje domovine, to se pravi z drugimi besedami, za osvoboditvijo Vzhodne Nemčije, poudaril pa pri tem, da se bodo na poti k temu cilju posluževali samo mirnih diplomatskih sredstev. Predsednik Eisenhower je imenoval to nemško željo kot pravično in razumljivo. V Parizu te izjave nemara niso bili posebno veseli, čeprav uradno tudi Francija podpira politiko zedinjenja Nemčije. Francozi in drugi Evropejci so prepričani, da bodo Nemci ostali mirni in se ne bodo posluževali sile za doseg svojih ciljev, dokler bo o tem odločal stari dr. Konrad Adenauer, vedo pa tudi dobro, da to ne bo več trajalo posebno dolgo. Mož jih ima že 78 in je veliko vprašanje, kako dolgo bo zmogel težko politično breme.

Med tem ko so za silo na zahodu rešili vprašanje nemških meja, so te na vzhodu popolnoma odprte. Nemci so se umaknili z ozemlja onstran Odre in Nise, ki je sedaj pod poljsko upravo. Vzhodna Nemčija je priznala to mejo kot dokončno, Zahodna Nemčija pa vsako misel na to odločno odklanja in uživa pri tem podporo Vel. Britanije in Francije. Celo Sovjeti sami, v katerih korist je bila poljsko-nemška meja premaknjena, so nekajkrat namignili, da bi bile v tem pogledu možne kake spremembe, če bi bili Nemci do Moskve prijaznejši. To vprašanje bo delalo Evropi in svetu v bližnji bodočnosti še velike težave. Dovoliti Nemcem oborožitev predno je bilo to vprašanje rešeno, se utegne izkazati kot velika politična napaka.

Sovjeti skušajo še vedno najti pot in sredstva, s katerimi bi mogli preprečiti odobritev nove Zahodne-evropske zveze. A. Višinski, sovjetski zastopnik pri Združenih narodih, je pretekli teden ponovno vzdignil svoj glas in označil to zvezo kot nevarno svetovnemu miru, prav posebej pa bodočnosti Francije in nemških vzhodnih sosedov. V Parizu doslej na te besede ni bilo še nobenega odgovora, je pa skoro gotovo, da so jim Francozi prišlihulni. Če Mendes-France ne bo nove pogodbe dal naglo narodni skupščini v odobritev, se kaj lahko zgodi, da jo bo ta kasneje zavrnila, kot je zavrnila načrt o Evropski obrambni skupnosti.

Abesinski cesar letos nekam dosti potuje. Poleti je bil v Ameriki in obiskal celo Tita v Beogradu. Pretekli teden je obiskal

Nadškof dr. Adam Hefter jubilar

Krško ali celovško škofijo je vodil vse od začetka prve pa do izbruha druge svetovne vojske danes naslovni nadškof dr. Adam Hefter. Imenovani je obhajal predzadnjo nedeljo kar dva pomembna jubileja: 60 letnico manjštva in 40 letnico škofovskega posvečenja. V počastitev obeh jubilejev so imeli tisto nedeljo v Celovcu veliko slovesnost. Pred tiskarno Carinthia so sprejeli jubilara najvišji cerkveni dostojanstveniki kakor tudi zastopniki svetnih oblasti. Ogromna pa je bila tudi množica

(Dalje na 4. strani)

London in si ogledal tudi Pariz. Da to potovanje nima samo zabavnega in poučnega namena, je več kot gotovo, saj je bil Haile Selasije v Londonu precej dolgo dobo let kot stalni naseljenec in ga mora torej dosti dobro poznati.

Načelnik oddelka za pomoč tujini H. Stassen se je pretekli teden mudil v Beogradu in se razgovarjal s Titom in njegovimi pomočniki o ameriški gospodarski pomoči Jugoslaviji. Kaj je bilo tam sklenjenega, iz poročil ni razvidno. Vse izgleda, da do kakih posebnih sklepov ni prišlo, ker pride te dni v Washington Titov vodja gospodarstva Vukmanovič-Tempo. Nekaj milijonov bo Tito že dobil, toda nemara ne zadosti, da bi mogel vsaj za silo napolniti vedno prazno malho.

Poljska vada je bila doslej edina, ki ni imela rednih diplomatskih odnosov s Titom. Pretekli teden so iz Varšave sporočili v Beograd, da bi radi poslali tja svojega poslanika, če je to seveda Titovi vladi prav. V Beogradu so ponudbo z veseljem sprejeli in tako ima Tito zopet svoje zastopnike v vseh satelitskih prestolnicah.

Preiskava znane vožunske afe-re v Parizu je odkrila, da so francoske vojaške skrivnostne odhajale redno v Beograd in od tam nemara dalje.

Iranski senat je z veliko večino odobril sporazum o izkoriščanju iranskega petrolejskega bogastva. S šahovim podpisom je postala pogodba polnoveljavna in že so prve ladje začele v Abadanu natakati iranski petrolej, da ga popeljejo na svetovna tržišča. S tem je spor, ki je grozil pognati Iran v gospodarski in politični propast, končan. Na zahodu upajo, da bo Iran postal skoro trdna postojanka v zahodni obrambi.

V Pakistanu imajo velike notranje težave. Generalni guverner je razpustil ustavodajno skupščino, in napovedal nove volitve. Ministrski predsednik M. Ali, ki je bil nenavno v Ameriki na obisku, je sestavil novo vlado, ki naj prinese deželi mir in red ter poskrbi za njen miren razvoj.

Indijski ministrski predsednik J. Nehru se je dalj časa mudil v rdeči Kitajski. Pogovarjal se je na dolgo in široko s Čuen-lajem in z Maom o sodelovanju obeh držav. Nehru je upal, da bo dobil od komunistov kako zagotovilo, da bodo v bodoče ostali mirni in ne bodo skušali širiti področja svojega vpliva. Ti pa so ga v Peipingu peljali v posebno šolo, kjer vzgajajo Kitajce in pripadnike drugih narodnosti iz 40 različnih dežel za bodoče narodne voditelje — ali po naše za komunistične revolucionarje. Nehru tega ni bil posebno vesel in je pripomnil na vprašanje časnikarjev, kaj misli o tem "Interesantno!"

Pred svojim odhodom na Kitajsko je Nehru upal, da bo sodelovanje Indije in rdeče Kitajske zavarovalo mir v Aziji na vse bolj gotov način kot v Manili sklenjen vzhodni-azijski obrambni dogovor. Kitajci so mu pa sedaj čisto jasno pokazali, da jim za kaj takega ni. Kar bi oni hoteli, je, da se on zveže z njimi v posebnem azijskem obrambnem paktu proti Zahodu. Ta misel pa indijskiemu narodnemu vodniku ni posebno pri srcu. Videl je na Kitajskem tudi še marsikaj drugega, kar ga je močno razočaralo. Indijski listi sedaj že čisto odkrito pišejo, da je sodelovanje z rdečo Kitajsko precej tvegana stvar, ker se ta nikakor neče odreči svojim osvajačnim načrtom.